

Ekonomipriset 2012

Kungl. Vetenskapsakademien har beslutat utdela Sveriges Riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne år 2012 till

Alvin E. Roth

och

Lloyd S. Shapley

Harvard University, Cambridge, MA, USA, och
Harvard Business School, Boston, MA, USA

University of California, Los Angeles, CA, USA

”för teorin om stabila allokeringar och för utformning av marknadsinstitutioner i praktiken”.

Stabila allokeringar – från teori till praktik

Årets pris handlar om ett centralt ekonomiskt problem, nämligen att på bästa sätt para ihop olika aktörer med varandra. Det kan till exempel gälla att matcha skolbarn med skolor, eller donatorer av mänskliga organ med patienter som behöver en transplantation för att överleva. Hur kan detta ske så effektivt som möjligt? Vilken part gynnas av vilken metod? Priset belönar två forskare som besvarat dessa frågor; en resa från abstrakt teori om stabila allokeringar till praktisk utformning av marknadsinstitutioner.

Lloyd Shapley har använt så kallad kooperativ spelteori för att studera och jämföra olika metoder för matchning. En springande punkt är hur man kan nå fram till en matchning som är stabil, det vill säga sådan att det inte går att hitta två aktörer som skulle föredra varandra framför sina nuvarande motparter. I samarbete med olika medförfattare har Shapley härlett specifika metoder – särskilt den så kallade Gale-Shapleyalgoritmen – som alltid leder fram till en stabil matchning. Dessa metoder begränsar också aktörernas motiv att manipulera matchningsprocessen. Shapley har även visat hur en viss metod systematiskt kan gynna den ena eller andra parten på marknaden.

Alvin Roth insåg att Shapleys teoretiska resultat kunde klargöra hur viktiga marknader fungerar i praktiken. I en rad empiriska studier visade Roth och hans kollegor att stabilitet var nyckeln till att förstå vilka metoder för matchning som varit framgångsrika. Roth

har senare underbyggt denna slutsats genom systematiska laboratorieexperiment. Han har också för olika organisationers räkning reformerat befintliga system att matcha nyblivna läkare med sjukhus, skolbarn med skolor och organdonatorer med patienter. Dessa reformer bygger alla på Gale-Shapleyalgoritmen och utvecklingar av denna som tar hänsyn till specifika förhållanden eller etiska restriktioner som att betalning inte får förekomma.

De två forskarna har arbetat oberoende av varandra. Men det är kombinationen av Shapleys grundläggande teori med Roths empiriska studier, experiment och praktiska reformarbete som har skapat ett nytt blomstrande forskningsfält och förbättrat många marknaders funktion. Årets prisbelönta forskning är ett utmärkt exempel på ekonomisk ingenjörskonst.

Alvin E. Roth, amerikansk medborgare. Född 1951 (60 år) i USA. Fil.dr 1974 vid Stanford University, Stanford, CA, USA. George Gund Professor of Economics and Business Administration vid Harvard University, Cambridge, MA, USA, och Harvard Business School, Boston, MA, USA.

<http://kuznets.fas.harvard.edu/~aroth/alroth.html>

Lloyd S. Shapley, amerikansk medborgare. Född 1923 (89 år) i Cambridge, MA, USA. Fil.dr 1953 vid Princeton University, Princeton, NJ, USA. Professor emeritus vid University of California, Los Angeles, CA, USA.

www.econ.ucla.edu/shapley/index.html

Prissumma: 8 miljoner svenska kronor, delas lika mellan pristagarna

Mer information: <http://kva.se> och <http://nobelprize.org>

Kontaktpersoner: Erik Huss, pressansvarig, tel. 08-673 95 44, 070-673 96 50, erik.huss@kva.se

Fredrik All, redaktör, tel. 08-673 95 63, 070-673 95 63, fredrik.all@kva.se

Kungl. Vetenskapsakademien, stiftad år 1739, är en oberoende organisation som har till uppgift att främja vetenskaperna och stärka deras inflytande i samhället. Akademien tar särskilt ansvar för naturvetenskap och matematik, men strävar efter att öka utbytet mellan olika discipliner.